

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma:	Kfv.II.37.604/2019/9.
A tanács tagjai:	Dr. Tóth Kincső a tanács elnöke Dr. Bögs Fruzsina előadó bíró Dr. Szilas Judit bíró
A felperes:	Felperes (cím)
A felperes képviselője:	Dr. Kiss Ferenc István ügyvéd (cím)
Az I. rendű alperes:	Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat (cím)
Az I. rendű alperes képviselője:	Dr. Bányácski Szilvia kamarai jogtanácsos
A II. rendű alperes:	Pest Megyei Kormányhivatal (cím)
A II. rendű alperes képviselője:	Dr. Vannay-Skody Virág kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	bányászati ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:	a II. rendű alperes
A felülvizsgálni kért jogerős határozat:	Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.K.27.734/2018/21. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.K.27.734/2018/21. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperes keresetét elutasítja;
- kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget;
- kötelezi továbbá a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 30.000 (harmincezer) forint kereseti és 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Pest Megyei Kormányhivatal Bányafelügyeleti Főosztálya (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) PE/V/991-14/2017. számú határozatával a felperes részére homok és kavics kutatására **B.** külterületére kutatási engedélyt adott.
- [2] A felperes 2017. november 30. napján kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyása iránti kérelmet nyújtott be az elsőfokú hatósághoz. A műszaki üzemi terv szerint a kutatási terület a **B. 1.; 2.; 3.; 4., 5.; 6.; 7.; 8.; 9.; 10.; 11., 12.; 13., 14.; 15.; 16., 17.; 18.; 19.; 20.; 21., 22., 23., 24.** hrsz.-ú ingatlanokat foglalja magában (1. pont), a kutató létesítmények pedig a **B. 3.; 25.; 26., 27.; 28., 29.** hrsz.-ú ingatlanokon helyezkednek el (4.1. pont). Az elsőfokú hatóság 2018. január 17. napján kelt, PE/V/3216-17/2017. számú határozatával a műszaki üzemi terv jóváhagyása iránti kérelmet elutasította, mert a Pest Megyei Kormányhivatal Dabasi Járási Hivatalának a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tftv.) 8. § (1)-(3) bekezdései szerinti, 10.125/2018. számú szakhatósági állásfoglalása a kutatási műszaki üzemi tervet nem hagyta jóvá, mert megállapította, hogy a kutatási terület túlnyomó része az átlagosnál jobb minőségű termőföldet érint.
- [3] A felperes fellebbezése folytán eljáró I. rendű alperes másodfokú eljárása során beszerezte a II. rendű alperes illetékes osztályának 10.086/2017. számú másodfokú szakhatósági állásfoglalását, amely a Pest Megyei Kormányhivatal Dabasi Járási Hivatalának elsőfokú földvédelmi szakhatósági állásfoglalását az indokolási rész kiegészítése mellett helybenhagyta. A másodfokú szakhatósági állásfoglalás kiemelte, hogy a **B.** településről készült törzskönyv adatai szerint a szántó művelési ágban nyilvántartott termőföldterületek átlagos kataszteri tiszta jövedelme: 10,34 Ak/ha, a legelő művelési ágban nyilvántartott termőföldterületek átlagos kataszteri tiszta jövedelme: 4,27 Ak/ha, amiből megállapítható, hogy a kutatási terület a település legjobb minőségű szántóterületének több mint felét, az összes átlagosnál jobb minőségű szántóterületének pedig 10%-át érinti. A kutatási jogosultsággal érintett terület túlnyomó részben (406,6866 ha) átlagosnál jobb minőségű termőföldterületet érint, ennek megfelelően a kutatási jogosultság gyakorlása a Tftv. 8. § (3) bekezdése alapján nem engedélyezhető. Utalt arra is, hogy a felperes által végezni kívánt kutatás eredményeképpen záros határidőn belül a kutatási jogosultsággal érintett teljes terület megsemmisülése (kitermelése) valósulna meg a bányászati tevékenység megkezdését követően, mely súlyosan sérti a termőföldvédelmi érdekeket. Hangsúlyozta, hogy a jogalkotó nyilvánvaló akarata szerint már a műszaki üzemi terv jóváhagyására irányuló eljárásban érvényt kell szerezni a termőföldvédelmi szempontoknak, ennek megfelelően rendelkezett úgy, hogy a földvédelmi szakterületet bevonja az eljárásba közreműködő szakértőként. Amennyiben a termőföldvédelmi szempontok teljes kutatási területre kiterjedő vizsgálatát a jogalkotó nem tartotta volna elengedhetetlennek a kutatást megelőző jóváhagyási eljárásban, úgy a bányahatóság eljárásában a termőföldvédelmi szakterület bevonására nem került volna sor. Ennek megfelelően függetlenül attól, hogy maga a kutatófúrás nem eredményezi a termőföld megsemmisülését, a jogalkotó szándéka szerint már ebben az eljárásban indokolt a kérelem megtagadása. Emellett hivatkozott a MÁFI „Az Alföld földtani atlasza” c. kiadványának magyarázójára, amely szerint a kavicsösszlet vastagsága **B.** északi részén 5 méternél kisebb, déli részén 20-30 méter vastagságú, ezért szükségtelen a túlnyomó részben átlagosnál jobb minőségű termőföldterületeken végzett kutatás, hiszen a településen 4873,270 ha nagyságú átlagosnál gyengébb minőségű termőföldterület található, mely alatt az ásványvagyron megtalálható. A másodfokú szakhatósági állásfoglalásra figyelemmel az I. rendű alperes 2018. március 14. napján kelt, MBFSZ-HATOSAG/287-6/2018. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, hivatkozva a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 44. § (1) bekezdésére.

A kereseti kérelem és az alperesi védiratok

- [4] A felperes keresetében az I. rendű alperes határozatának hatályon kívül helyezését és az I. rendű

alperes új eljárásra kötelezését kérte.

- [5] Az I. rendű alperes védíratában a felperes keresetének elutasítását kérte, arra hivatkozott, hogy az első- és másodfokú szakhatósági állásfoglalásokra tekintettel a kutatási műszaki üzemi terv nem volt jóváhagyható.
- [6] A II. rendű alperes a felperes keresetének elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felperes fellebbezésében is a műszaki üzemi terv jóváhagyását kérte, kérelme tehát nem a kutatófúrások helye szerinti földrészletekre korlátozott kutatási engedélykérelem volt, hanem a teljes kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyására irányult.

Az elsőfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével az I. rendű alperes határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Idézte a Tftv. 8. § (1)-(3) bekezdéseit, majd megállapította, hogy a hatóságnak a műszaki üzemi terv jóváhagyásakor vagy a jóváhagyás elutasításakor a kérelem konkrét műszaki tartalmát jelentő kutatási, műszaki üzemi tervből kell kiindulnia, amikor a szakhatóság a kérelemmel érintett tevékenység végzését, létesítmény elhelyezését, jogosultság gyakorlását, földvédelmi minőségi és mennyiségi szempontból értékeli. A kutatás jelen esetben kizárólag a fizikai mérések elvégzését jelenti, a műszaki üzemi tervben meghatározott pontokon. A meglévő fúrásokon kívül további 30 darab fúrás mélyítését, valamint geoelektromos méréseket terveznek a műszaki üzemi terv szerint. Az új fúrásokat csak az átlagosnál gyengébb minőségi osztályú termőtalajjal fedett területre tervezik. Megállapította, hogy az első- és másodfokú szakhatóság nem a konkrét kutatási tevékenységgel kapcsolatban állította a védelmi szempontok sérelmét, hanem a későbbi bányatelek fektetés, bánya nyitás, illetőleg üzemeltetés ütközik álláspontja szerint a minőségi és mennyiségi földvédelem követelményeivel. Kiemelte, hogy a II. rendű alperes szakhatósági állásfoglalásában a termőföldterületek indokolatlan igénybevételeének megakadályozására hivatkozott, illetve arra, hogy a szakhatósági eljárásban olyan tevékenység engedélyezésére ne kerülhessen sor, mely záros határidőn belül a termőföld más célú hasznosítására vonatkozó kérelem benyújtását indokolja, adott esetben szükségtelenül, tehát egy jövőbeli engedélyezési eljárás, illetve tevékenység az elutasítás indoka. Ezzel szemben az álláspontja az volt, hogy a Tftv. 8. § (1) és (2) bekezdéseiből az következik, hogy a jogszabály kizárólag az engedélyezési eljárás alá eső tevékenység végzését, létesítmény elhelyezését, illetőleg jogosultság gyakorlását teszi vizsgálandóvá, mely kizárólag az adott kérelem tartalmát jelentheti, hiszen a kérelemnek helyt adó döntés esetén is csak a kérelemben foglaltak szerint szerezhethet jogot a kérelmező. A műszaki üzemi tervből megállapítható, hogy a tevékenység jobb minőségű talajt nem érint, valamint azt is, hogy az első- és másodfokú szakhatóság állásfoglalása jogszabálysértő, miután nem a konkrét kérelemmel érintett tevékenység földvédelmi szempontú vizsgálatán alapult. Minderre tekintettel megállapította, hogy az I. rendű alperes határozata jogszabálysértő szakhatósági állásfoglaláson alapult, így az I. rendű alperesi határozat is jogszabálysértő. A megismételt eljárásra előírta, hogy a földvédelmi szakhatósági hozzájárulás megadása a Tftv. 8. § (1)-(3) bekezdése alapján nem tagadható meg a konkrét kutatási műszaki üzemi tervvel közvetlen összefüggésbe nem hozható földvédelmi szempontokra hivatkozással.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen a II. rendű alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az I. rendű alperes határozatának helyben hagyását kérte. Azt állította, hogy az elsőfokú ítélet sérti a Tftv. 8. § (3) bekezdését. Kiemelte, hogy a felperes fellebbezésében **B.** külterület homok és kavics ásványi nyersanyag megkutatására szóló műszaki üzemi terv jóváhagyását kérte, azaz kérelme nem a kutatófúrások helyének, hanem a teljes kutatási műszaki

üzemi terv jóváhagyására irányult. Minderre tekintettel pedig a II. rendű alperesnek az ásványi nyersanyag megkutatására szóló kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyása során a teljes területre kellett a vizsgálatát lefolytatnia. Ennek alapján pedig alappal vette figyelembe a Tftv. 8. § (1) bekezdése szerinti tevékenység végzésére a gyengébb minőségű termőföldek igénybevételi követelményét, továbbá a Tftv. 8. § (3) bekezdésében foglaltakat. Megállapításra került továbbá, hogy **B.** településen belül kellő mennyiségben, 1011,3885 ha-ban rendelkezésre áll még igénybe nem vett, de megkutatott és bányatelek jogi jelleggel fedett terület. Utalt a másodfokú szakhatósági állásfoglalásban is hivatkozott, „Az Alföld földtani atlasza” című kiadvány magyarázójára, és az azzal kapcsolatban kifejtettekre. Hivatkozott végül a Kúria Kfv.II.37.650/2012/4. számú ítéletére, és arra, hogy az elsőfokú ítélet ellentétes a kúriai ítélettel.

- [9] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályban tartását kérte, arra hivatkozva, hogy az elsőfokú ítélet a jogszabályoknak megfelel. A Kúria Kfv.II.37.650/2012/4. (KGD2013.141.) számú ítélete körében kiemelte, hogy annak tényállása eltér a perbeli ügy tényállásától, mert a Tftv. 8. § (1) bekezdése szerinti engedélyezési eljárás alá eső tevékenység végzése, létesítmény elhelyezése, jogosultság gyakorlása kizárólag gyengébb minőségű termőföldeken, a lehető legkisebb mértékű termőföld igénybevételével történne, jobb minőségű termőföld igénybevétele nem következne be. A határozat alapján érvelése szerint a II. rendű alperesnek azt kellett volna vizsgálnia, hogy a felperesi tevékenység tárgyául szolgáló ingatlanok átlagosnál jobb minőségű termőföldek-e, ezt azonban a II. rendű alperes elmulasztotta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.
- [11] A Kúria hasonló tényállású ügyben hozott, Kfv.II.37.650/2012/4. számú ítéletében a perbeli jogkérdéssel azonos kérdéskörben döntött, az ezen ítéletben kifejtetteket a Kúria jelen ügyben is fenntartja. A Kúria ezen ítéletében kiemelte, hogy a „földhasznosításról, a földvédelemről és a földminősítésről szóló Tftv. rendelkezések célja, hogy a termőföldek - s ezen belül is elsősorban a jó minőségű földek - termőképességének és mennyiségének fenntartása biztosított legyen, ezen előírásoknak a földhivatalok a hatósági eljárásuk során kellően érvényt tudjanak szerezni.” A Tftv. 8. §-a alapján „megállapítható, hogy azon közigazgatási eljárásokban, amelyekben az ingatlanügyi hatóság szakhatóságként működik közre, a termőföld védelmének érvényesítése érdekében köteles eljárni, és azt a jogszabályi kötelezettséget kell érvényre kell juttatnia, hogy az engedélyezési eljárás alá eső tevékenység végzése lehetőség szerint a gyengébb minőségű termőföldeken, a lehető legkisebb mértékű termőföld igénybevételével történjen. A Tftv. 8.§-a tehát meghatározza az ingatlanügyi hatóság részére a szakhatósági állásfoglalás kialakításakor szem előtt tartandó célt, a termőföld mennyiségi (esetenként minőségi) védelmét. Ebből kifolyólag a termőföld védelmének érvényesítése a felperes műszaki üzemi tervének jóváhagyására irányuló eljárás kapcsán is az alperesi beavatkozó (jelen perben: II. rendű alperes) feladata és kötelezettsége volt.”
- [12] A II. rendű alperesnek az ingatlan-nyilvántartás törzskönyvi adatai alapján kellett vizsgálnia, hogy a felperesi kérelemben megjelölt ingatlanok átlagosnál jobb minőségű termőföldeket érintenek-e. A szakhatósági állásfoglalások - felperes által sem a közigazgatási eljárás során, sem a perben nem cáfolt - megállapítása szerint a kutatással érintett termőföld kataszteri tiszta jövedelme: 4. minőségű osztályú szántóé: 16,50 Ak/ha, 5. minőségű osztályú szántóé: 10,40, Ak/ha, 6. minőségű osztályú szántóé: 6,30 Ak/ha, **B.** településen pedig a szántó művelési ágú termőföld kataszteri tiszta jövedelme: 10,34 Ak/ha, így a kutatásra tervezett 597 ha 4519 m² nagy része a települési átlag felettinek számít.
- [9.] Az a felperesi hivatkozás, amely szerint kutatási műszaki üzemi terv 4.1. pontja értelmében a fúrásokat az átlagosnál gyengébb minőségű (szántó 6. és 7.) termőtalajjal fedett területre tervezik mélyíteni, márpedig a 6. minőségű osztályú szántó termőföld kataszteri tiszta jövedelme a **B.**

település átlagos kataszteri tiszta jövedelménél lényegesen kisebb, nem fogadható el, mert a felperes kérelme a kutatási műszaki üzemi tervben szereplő kutatási terület jóváhagyására irányult, nem pedig a kutatófúrások helyének jóváhagyására. A műszaki üzemi terv 1. pontja szerinti kutatással érintett terület nemcsak **B.** település átlagos kataszteri tiszta jövedelménél alacsonyabb minőségi osztályú területet fedett le. A felperes érvelésével szemben kiemelendő, hogy a jóváhagyásra benyújtott műszaki üzemi terv 1. pontja tartalmazza a kutatási területet, a 4.1. pedig a a fúrások, vagyis a kutató létesítményeik helyeit, a felperes jóváhagyás iránti kérelme azonban nemcsak a fúrásokkal érintett ingatlanokra, hanem a teljes kutatási területre vonatkozott, így a II. rendű alperes vizsgálódási kötelezettsége nemcsak a fúrásokkal érintett, hanem a teljes kutatási területre vonatkozott. A felperes alaptalanul hivatkozott arra is felülvizsgálati ellenkérelmében, hogy a felperesi tevékenység tárgyául szolgáló ingatlanok termőföld-minőségét a II. rendű alperes nem vizsgálta, mert erre vonatkozó részletes okfejtés található a másodfokú szakhatósági állásfoglalásban. Mindemellett a Tftv. 8. § (3) bekezdésére figyelemmel helytállóan vizsgálta és vette figyelembe a II. rendű alperes azt a felperes által szintén nem cáfolt tényt is, hogy **B.** településen kellő mennyiségben (1011,3885 ha-ban) rendelkezésre áll még igénybe nem vett, de megkutatott és bányatelek jogi jelleggel fedett terület.

- [14] Erre figyelemmel tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy kizárólag a fúrásokkal érintett ingatlanok termőföld-minősége vizsgálendő, ahogyan abban is, hogy az eljáró szakhatóságok jóváhagyás megtagadásának egy jövőbeli engedélyezési eljárás, illetve tevékenység az oka. A Magyar Bányászati és Földtani Szolgálatról szóló 161/2017. (VI.28.) Korm. rendelet 3. számú melléklete előírja a kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyására irányuló eljárás során vizsgálendő szakkérdéseket, a Tftv. 7. § (2) bekezdése szerint pedig az ingatlanügyi hatóság a termőföld mennyiségi védelme érdekében fellépve jár el földvédelmi szakhatósággént. A jogalkotó tehát már a kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyására irányuló eljárásban vizsgálni és értékelni rendelte a termőföldvédelmi szempontokat.
- [15] Rámutat végül arra a Kúria, hogy a felperesi álláspont elfogadása azt eredményezné, hogy a kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyását nem lehetne megtagadni a jobb minőségű termőföldekre vonatkozó kutatási cél és terv ellenére sem, ha a kutató létesítmények elhelyezését az átlagosnál gyengébb minőségű termőföldek igénybevételével tervezné a bányavállalkozó, ami a Tftv. 8. §-a szerinti termőföld-védelem teljes mértékű kiüresedését eredményezné, a jogszabály ilyen módon történő megkerülésével.
- [16] A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Kúria az elsőfokú ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 99. § (3) bekezdése és 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.

A döntés elvi tartalma

- [17] *A kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyására irányuló eljárásban a termőföld védelmének érvényesítése érdekében eljáró ingatlanügyi szakhatóság a teljes kutatási terület termőföld-minőségét vizsgálja és értékeli, nemcsak a kutató létesítményekkel (pl. fúrások) érintett terület minőségét.*

Záró rész

- [18] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el, figyelemmel a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel elrendelt veszélyhelyzetre, az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása

érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről szóló 45/2020. (III. 14.) Korm. rendelet 1. §-ára és a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 41. § (1) bekezdésére.

- [19] A pervesztes felperes köteles viselni a II. rendű alperes felülvizsgálati eljárás során felszámított perköltségét, figyelemmel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 83. § (1) bekezdésére, továbbá az elsőfokú és felülvizsgálati eljárás illetékét is, amelyet a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (1) bekezdése, továbbá az 50. § (1) bekezdése és a 39. § (3) bekezdés d) pontja alapján állapított meg.

Budapest, 2020. április 22.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Bögös Fruzsina s.k. előadó bíró, Dr. Szilas Judit s.k. bíró